Přírodopis: tahák

Ploštěnci a hlístice, sekunda. Pojmy jsou stejné jako v pracovních listech.

Čísla a počty

3 třídy ploštěnců	**1** společný otvor ploštěnců	**až 3 cm** motolice jaterní	**3–10 m** tasemnice bezbranná
5 kroků cyklu tasemnice	**2** otvory hlístic: ústní a řitní	**5** zástupců hlístic	**přes 1 m** vlasovec mízní

Ploštěnci

Tělo a soustavy

souměrnost	dvoustranná
pokožka	jednovrstevná, vylučuje sliz
pohyb	klouzavý: sliz a svalový vak
vylučovací	plaménkové buňky; první živočichové, kteří ji mají
dýchání	celým povrchem těla
trávicí	1 společný otvor, vychlípitelný hltan, rozvětvená
nervová	provazcovitá, mozkové uzliny v přední části
rozmnožování	pohlavně; obojetníci = hermafroditi

Motolice jaterní

velikost	až 3 cm
parazituje	žlučovody a játra
mezihostitel	plž (bahnatka)
konečný host.	býložraví savci
přenos	pozřením zapouzdřených larev (neumytá zelenina)
projevy	poškození jater, ucpání žlučovodů, hubnutí, bolesti břicha

Tasemnice bezbranná

velikost	3–10 m
parazituje	tenké střevo
mezihostitel	skot
konečný host.	člověk
přenos	syrové nebo nedostatečně tepelně upravené hovězí maso
projevy	bolesti břicha, nevolnost, průjmy, celková slabost

Hlístice

Tělo a soustavy

tělo	červovité, nečlánkované
kutikula	pružná, tlustá, svlékají ji; chrání před trávicími látkami
pohyb	svalstvo
vylučovací	jednobuněčné trubice po bocích těla
trávicí	trubicovitá, průchozí: ústní → řitní otvor
nervová	provazcovitá, mozkové uzliny (ganglia)
dýchací	nemají; kyslík rozkladem organických látek
cévní	chybí
rozmnožování	pohlavně; gonochoristi = oddělené pohlaví

Zástupci

roup dětský	tlusté střevo, hlavně děti; svědění kolem konečníku v noci
škrkavka dětská	velká; tenké střevo; kontaminovaná voda nebo potraviny
svalovec stočený	drobný; syrové maso; svaly ochabují
vlasovec mízní	přes 1 m; komáři; mízní systém; otoky končetin = sloní nemoc
háďátko řepné	kořeny řepy; nižší výnos plodin

Pojmy

cizopasník	= parazit; odebírá živiny jiným organismům, a tím jim škodí
boubel	klidové larvální stadium tasemnice; malý váček s tekutinou
obojetník	= hermafrodit (ploštěnci)
gonochorista	má oddělené pohlaví (hlístice)
pohl. dimorfismus	= dvoutvárnost; samec a samice se liší vzhledem
elefantiáza	= sloní nemoc

Výčty

Třídy ploštěnců — 3× ploštěnky · motolice · tasemnice

Ploštěnky — 3× sladké vody potoky, rybníky · jedí drobné vodní živočichy · rozříznutá doroste ve dvě nové

Přizpůsobení parazitů — 3× velká produkce vajíček · rychlé rozmnožování · odolný povrch těla

Cyklus motolice — 5× vajíčka ve vodě → plž bahnatka → larvy → rostliny s larvami → ovce a skot, člověk

Potrava hlístic — 2× bakterie · kvasinky

Kde se usadí — 4× roup tlusté střevo · škrkavka tenké střevo · svalovec svaly · vlasovec mízní systém

Tělo ploštěnky — 5× miskovité oči · hmatové laloky · nervová soustava · rozvětvená trávicí soustava · přijímací a vyvrhovací otvor

Naše ploštěnky — 2× potoční · mléčná

Cyklus tasemnice — 5× člověk tenké střevo → pastvina články s vajíčky → skot larvy → boubel svalovina → syrové maso člověk

Kde žijí hlístice — 4× půda · voda · cizopasníci rostlin · cizopasníci živočichů a člověka

Řez hlísticí zvenku dovnitř — 4× kutikula → pokožka → svalovina → trávicí soustava

Nepleť si

- ≠ **ploštěnci** jsou kmen, **ploštěnky** třída
- ≠ **ploštěnci** 1 otvor, **hlístice** 2 (ústní a řitní)
- ≠ **svalovec** ze syrového masa, **vlasovec** od komárů
- ≠ **motolice** centimetry a játra, **tasemnice** metry a střevo
- ≠ **ploštěnci** obojetníci, **hlístice** gonochoristi
- ≠ **kutikula** je vně, **pokožka** pod ní
- ≠ tasemnice: **skot** mezihostitel, **člověk** konečný hostitel
- ≠ **roup** tlusté střevo, **škrkavka** tenké střevo
- ≠ **hlíst** nečlánkovaný, **žížala** článkovaná

Tahák vychází z pracovních listů.